

Overtøelse: hvert Aar, hvis det var Alvor, hvad der udtaltes, at det er beslægtet af den inderligste Øyst til Forhandling med Folke-thinget; men det var dog ønskeligt, om vi en Gang kunde naae til at imødekomme det yderligere for at se, hvad det virkelig mener, for at høre, om man kan komme til en Overensstemmelse med Hensyn til vor finantsielle Fremtid, vor sociale og politiske Fremtid. — Forinden jeg gaar nærmere ind paa dette, forsaavidt nærværende Lovforslag giver Anledning dertil, vil jeg dog tillade mig at rette et Par Henvendelser til den høitærede Indenrigsminister. Der er under Bevillinger til Fremme af Industri og Haandværk her paa Finantsloven forlangt Bevillingen til et Par tekniske Skoler. Jeg beklager, at den høitærede Minister ikke har troet at kunne optage blandt de tekniske Skoler, han forlanger Understøttelse til i Aar, et Bidrag til ESBjerg tekniske Skole. Saa vidt jeg erindrer, blev et Andragende i saa Henseende af det nedsatte Udvalg i Fjor henvist til Ministeren, og jeg forstod, at der ogsaa hos den høitærede Minister var Interesse for den paagjældende Skole. Jeg skal tillade mig at erindre om, at et Sted som ESBjerg er væsentlig forskjellig fra andre Steder. Det er grundet og fremvoget af Intet, paa en gold Hedeplet, fremkaldt ved de Arbeider, som af Staten vare foranstaltede der, og ved den Handel og Skibsart, som senere har udviklet sig; men det er grundet af aldeles uformuende Folk; der findes ingen Rigdom, ingen ældre rige Familier; der fandtes Intet, det var fra har Grund, man begyndte, og Byen bestaar væsentlig af de Familier, der grundet paa Arbeider ved Anlæg af Havnen vare kaldte dertil, og de besidde ikke Egnen til selv at arbejde hen paa en bedre Fremtid for den Ungdom, der voxer op her. Det havde været ønskeligt, naturligvis, om man i sin Tid havde exproprieret tilstrækkelig Jord til den By, man maatte forudsætte vilde komme. Det havde været naturligt, og derved havde man skabt Betingelsen for et kraftigt og virksomt Liv dernede, uden at først, som det nu er Tilfældet, enhver Virksomhed maa betale høie Renter til den Spekulation, man har givet Næt til at brede sig dernede. De Grunde, der Intet vare værd, før Staten gik til Anlægget af ESBjerg Havn, ere stegne uhyre i Værdi, og disse Værdier ere lagte i Hænderne paa private Folk, saa at enhver Virksomhed først har at betale Renter til Spekulationen, inden den kan være Tale om, at der bliver Udbytte til de Tilstedeværende. Men dette Princip jaaledes at overlade til Privatmænd alt, hvad der ikke vedrører dette abstrakte

Begreb, som det herstende Parti forbinder med Ordet "Staten", det er gjennemgaaende i hele vor Virksomhed og fandt ogsaa et bestemt Udtryk og blev bestemt høvdet forleden Dag oppe ved det provisoriske Latinstolegilde, hvor den høitærede Kultusminister udtalte sig om disse Forhold. Han sagde: "Staten eller Regeringen har at sørge for i saa Ord: Politi, Soldater og Embedsmænd; men de sociale Opgaver, som vedrøre hele Samfundets Udvikling, det er Noget, man ingen Pligt har til at tage sig af". Dog føiede han til: "Det vilde være uklogt at vise det fra sig." Det er vel omtrent ogsaa dette Princip, som ligger til Grund for og har ligget til Grund for det Parti, der hersker her i Landet, og som finder sit Udtryk i den nuværende Regering: Politi, Domstole og Soldater er det, som en høi Regering i den vigtige Stat Danmark har taget sig af. Men Samfundets sociale Udvikling ligger udenfor denne Regering, undtagen for saa vidt det kan være klogt for at haandhæve Stillingen, at man tager sig deraf. Det er omtrent det, der fremgaar, ikke alene af de Ord, der — hvis Referatet er rigtigt — ere faldne fra den høitærede Kultusminister, men det er virkelig det Program, som ligger i hele Finantsloven, og som er udtrykt i alle de Handlinger, der udgaa fra den nuværende Regering. Jeg tillader mig at henstille til den høitærede Indenrigsminister, om han ikke vil se at give den Interesse, han viste for ESBjerg tekniske Skole i Fjor, et fyldigt Udtryk ved et Forslag til en Bevilling paa Finantsloven. Der er et andet Punkt paa Finantsloven, som ligeledes hører ind under den høitærede Indenrigsminister. Det er Spørgsmaalet om Bidrag til Husmænd. Jeg ser med Beilagelse, at det endnu ikke er høiere end: Til Præmier for Dyrkning af Huslodder 28,000 Kr. og til Rejsseudstøttelse til Husmænd 8,000 Kr. Det er ganske vist under den nuværende Minister en Fremgang, men det forekommer mig, at det er temmelig lidt, man offerer paa denne Sag. Vi maa erindre, at der findes her i Landet et Par Hundrede Tusinde Husmænd, og med Hensyn til Danmarks Agerbrugets fremtidige Stilling eller Agerbrugets Stilling i det Hele gaar Udviklingen en af to Veie, enten som i Amerika, at man kommer ind paa Stordriften med Maskiner og Alt hvad dertil hører, eller som i vort Land, hvor det er umuligt at sammenlægge Jorden til fælles industriel Bearbejdelse; det ere vi ikke inde paa, og vi ville ubetinget blive nødte til at fortsætte ad Veien gennem Husmandsdriften som den, der bedst og naturligt vil forrente Jorden her i Landet og skabe den